

**Naročnina**  
Dnevna izdaja  
za državo SHS  
mesečno 20 Din  
polletno 120 Din  
celoletno 240 Din  
za inozemstvo  
mesečno 35 Din  
dnevna izdaja  
celoletno v ju-  
goslaviji 120 Din, za  
inozemstvo 140 Din

# SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

**Cene oglasov**  
istoip. peti-vrsta  
malih oglasov po 150  
in 20, večji oglas  
nad 45 mm višine  
po Din 2-30, veliki  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškem delu  
vrstica po 10 Din  
a. Pri večjem g  
naročilu popust  
Izide ob 4 zjutraj  
razen ponedeljke in  
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III  
Rekopisi se ne vračajo, nehrankirana  
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo  
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

**Političen list za slovenski narod**

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovni  
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349  
za inostrane, Sarajevski. 7563, Zagreb  
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

## Žerjavov predrzen očitak

V svoji znani izjavi v zagrebških »Novostih« je čutil g. Žerjav tudi potrebo, da govori o SLS kot o anacionalni stranki, ki da zatira nacionalne elemente. Ne bomo razpravljali o tem, če je baš dr. Žerjav poklican, da nastopa kot arbiter za nacionalno delovanje, še manj čutimo potrebo, da bi mi sodili nacionalizem in namen takega blatenja večinske slovenske stranke v neslovenskem listu. O vsem tem naj le premišljuje dr. Žerjav sam. Nimamo pa ne potrebe in ne volje, da bi na tak infamen očitak molčali in zato prav radi pričujemo poglavje o nacionalizmu, ker vemo, da je tu za nas le zmagal Seveda pa ne moremo ustreči g. Žerjavu v tem, da bi mi sodili nacionalizem in nacionalno delo po kričavosti fraz, kakor so to vajeni mladi Žerjavovi pristaši, temveč za nas pomeni nacionalizem le resno in pozitivno delo za narod ter najvišje žrtvovanje za blagor Slovenije. In da je SLS v tem pravem smislu vedno pojmovala nacionalizem, da ga je tako tudi izvajala, pričajo njena dejanja, pričajo veličastni spomeniki njenih uspehov in priča vse njeno delo, ki je izraslo iz slovenske zemlje same.

Preobširno je to delo, da bi ga mogli na tem prostoru izčrpno popisati in se moremo zato zadovoljiti le s kratko navedbo teh del, ki so enako mogoča in slavna na gospodarskem ko na kulturnem polju.

Kdo je rešil slovenskega kmeta pred odehu in mu s tem postavil zdravo podlago za ves njegov poznejši napredek, če ne SLS in njeni voditelji. In kdo je izvedel med Slovenci združeno misel do popolnosti, če ne zopet SLS in njeni možje. Pa delo deželnega odbora, Kmetijske družbe, elektrifikacija Kranjske, rešitev slovenske živine med vojno in pričetek delovanja oblasti, kdo drugi je zopet izvršil vse to delo, če ne SLS. A kdo drugi je zopet oviral vse to delo, če ne nazadnjaški kranjski liberalizem. Kjer je delovala SLS, tam niso bankroti oznanjali njenega dela, tam ni bilo Agro-Merkurja in sličnih nesreč, tam so resna podjetja in tam se je ustvarjalo slovensko premoženje. Kakšni pa so spomeniki žerjavovskega gospodarstva?

Velike in historične zasluge ima SLS na gospodarskem polju, a še večje na kulturnem. Že pred vojno so nas zavidali veliki in bogati narodi, da je slovenska knjiga razširjena po vsaki vasi. A tudi to je v prvi vrsti zasluga SLS, ker se iz župnišč ni širila samo božja beseda, temveč tudi slovenska kultura.

In velika monumentalna dela, ki so zaslug samo ljudi od SLS? Pletersnikov slovar, Latinsko-slovenski slovar, slovenska enciklopedija, prva slovenska gimnazija, kje ima Žerjavova stranka pokazati tudi le primeroma enaka dela?

In vse delo za našo svobodo! Z majniško deklaracijo se je pričelo to delo in se nadaljevalo potem vedno, toda brez zatajevanja slovenske misli in brez klečeplazenja pred mogotci.

In delo duhovščine, ki je zlasti trn v peti Žerjavovim pristašem. Ko je v Primorju že davno odšla večina inteligence in ko imajo samo še redki liberalci pogum, da vztrajajo na tej skrajno ogroženi fronti, je ostala vsa duhovščina na svojem mestu in samo nasilen izgon jo je primoral čez mejo. Pri tem pa je stala ta duhovščina vedno v prvi vrsti boja in danes je edina uteha našega do krvi izmučenega naroda. In tej duhovščini si upa kdo očitati anacionalnost! Predrznost, ki ji ni prime-re, ki je že infamna!

Radi pa verujemo, da to delo SLS in še posebej duhovščine, ni bilo Žerjavovi stranki nikdar po volji, ker to delo je bilo čisto drugo, ko njeno. Ni SLS krošnjačila z nacionalizmom, ni se postavljala z nacionalističnimi trazami in tudi ni s pendrekom učila ljubezni do nacije, temveč z delom je širila pravi nacionalizem, ker samo od pozitivnega dela ima kaj narod.

Dobro razumemo, če kljub tem svojim uspehom ni našla SLS milosti pred liberalnimi nacionalisti. To pa predvsem vsled tega, ker je bil nacionalizem SLS tudi socialen nacionalizem, ki je strl v prah kult prvakov. In to je tisti »neoprostljivi greh« SLS, to je tisti zadnji vzrok, da je bila SLS razglašena kot anacionalna stranka. Razni voditelji so izgubili vsled dela SLS svoja mesta, svoje mandate in politično moč in tega ne morejo preboreti. Kakšen nacionalizem pa je to, če ne pridejo prvaki na svoj račun! Kakšen nacionalizem pa je to, če je v resnici naroden in če je le v službi celote! Le predobro razumemo liberalni očitak anacionalnosti. Zato nas ta očitak tudi niti najmanj ne boli, ker zrešena

## Pri maršalu Franchet d'Esperey

Ljubljana, 17. oktobra. Danes je francoski general Franchet d'Esperey sprejel našega urednika ter mu je nadvse ljubeznjivo podal odgovor na nekatera vprašanja. Najprej je naglasil, da je zelo občudoval Slovenijo in njene pokrajinske lepote. Vsa dežela od Alp do Zidanega mosta je vedno lepa in pestra. Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander ga je zelo vabil, da naj si gotovo ogleda Slovenijo in njen biser Bled. Žal mu to v preteklem letu ni bilo mogoče. Zato je zdaj tembolj vesel, da more porabiti to priliko in si ogledati Bled, ki je res tako prijazen kraj, da ga radi posečajo vsi diplomati v Beogradu. Francoski poslanik baron Dard pride tja vsako leto, da se odpočije tekom poletja.

Ob prihodu v Ljubljano je človek osupnjen nad brzim razvojem tega mesta in njegove lepe delavnosti. Je sicer še nekaj starih hiš, ali večina poslopij je novih, modernih s tremi do štirimi nadstropji. Ulice so široke in lepo tlakovane. Mnogo je industrijskih podjetij, bank in novih stavb. Povsod se vidi velika ambicija ljubljanskega prebivalstva in zlasti njega predstavnikov. V razgovoru z g. predsednikom oblastnega odbora in g. rektorjem je bil presenečen, ko je čul, da bi morala imeti univerza dosti večje in lepše prostore. To znači, da je Vaš narod mlad in poln vneme ter se hoče čimprej dvigniti na višino položaja. Slovenci so zelo napredni. Dokaz, da so si izvolili za rektorja univerze inž. elektrotehnike dr. Vidmarja, kar znači, da se znajo nagniti tudi na čisto moderno stran in se oprostiti stare tradicije.

Mesto samo nudi mnogo zanimivosti. Mestna hiša hrani zelo interesantne spomine iz tistih časov, ko je Vaša dežela stala pod vodstvom Francije. To je bilo ob času, ko so bile Dalmacija, Kranjska, Istra, Goriška združene v kraljestvu Iliriji. Zelo želim listati po straneh lista »Telegraphie officielle«, ki ga je ustanovil moj prednik maršal Marmont. Tako sem jaz drugi maršal francoski, ki je prišel v Ljubljano.

Na vprašanje, kako bi se najbolje dali prijateljski stiki med Francijo in Jugoslavijo poglobiti, je menil g. maršal, da je najboljši način ta, da gredo naši dijaki študirat v Francijo za ves čas svojih študij, ker se na ta način lahko res temeljito in podrobno seznanijo s francosko kulturo. V kolikor pa to ni mogoče, je želeli, da posečajo vsaj počitniške tečaje, kot se vrše v vseh vseučiliških mestih na Francoskem, na primer v Grenoblu, v Parizu itd.

Ob sklepu je bil g. maršal tako ljubeznjiv, da se je na tozadevno vprašanje izrazil jako laskavo o naši narodni manifestaciji in zlasti o naši vojski. Vojska je napravila nanj najboljši vtis. Vsi tuji oficirji so občudovali strumno parado čet, ki se je vršila pod poveljstvom generala Dokiča.

## Štirje novi zakoni

r Belgrad, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Narodna skupščina je danes sprejela štiri važne zakone kljub temu, da so zemljoradniški poslanci pričeli z znano obstrukcijsko metodo zavlačevanja razprave v raznimi vprašanji in predlogi. Ko se je prečital skupščinski zapisnik pretekle seje, je poslanec Lazič protestiral, da se zapisnik ne vodi natančno. Po krepkem odgovoru podpredsednika Kujundžića je ponovno dobil besedo Lazič in obrazložil predlog za izvolitev ankete, ki naj preišče vzroke slabega železniškega prometa. Največ omenja nesrečo na progi Valjevo-Belgrad, o kateri smo že pred par dnevi poročali.

Za poslancem Petejanom je govoril železniški minister Andra Stanič, ki pravi, da smatra za svojo dolžnost, da popravi Lazičeve netočnosti. Lazičeva trditev, da je promet v nerednem stanju in da je potnik v nevarnosti, ni resnična. Stanič se ne želi spominjati, kako je bilo prometno stanje v letu 1919. Storili so se veliki napor, ki so dovedli do uspeha. Železniški promet mora imeti sigurnost in varnost. To je prvi pogoj, ki naj se od nas zahteva. Sigurnost in varnost se cenita po številu nesrečnih slučajev. V l. 1925. je bilo 143 ponesrečenih potnikov, l. 1926. 110, l. 1927. 82. Tu se računajo tudi tisti potniki, ki so se po svoji krivdi poškodovali. Letos do 1. septembra pa se je poškodovalo 80 potnikov. To število sicer ni malo in ga je treba obžalovati. Če pa se vzame v obzir, da se prevozi na naših železnicah letno 40 milijonov potnikov, se mora reči, da stanje ni tako, kakor ga je naslikal g. Lazič. Slučaj v Lajkovcu na progi Valjevo-Belgrad se še preiskuje. Ne bomo dovolili, da bi posamezniki brezvestno izvrševali službo in zniževali ugled našega prometa. Izjavlja, da so Lazičeve trditve neresnične. Zato prosi Laziča, da sam izvrši anketo. On ima kot narodni poslanec dostop po vseh direkcijah, kjer lahko pogleda, kakaj gre. Zato predlog odklanja in odbija nujnost.

Finančni minister g. Subotić odgovarja na vprašanje, kako se je postopalo z denarjem vojne odškodnine, ki smo ga dobili iz Bolgarije. Razlaga predgovodno tega vprašanja in pravi, da ni bilo nobenih nezakonitosti. Lazič se s tem odgovorom ni zadovoljil. Finančni minister Subotić je nadalje odgovoril na drugo vprašanje o izplačilu za rekvirirano živino med vojno. Dejal je, da so se iz-

plačila v večine slučajih izvršila, v kolikor se še niso, se bodo izvršila iz tistih postavk, ki so za to v proračunu določene.

Železniški minister g. Andra Stanič odgovarja na vprašanje posl. Vujiča (zemlj.) o licitaciji v monopolskem oddelku glavnega ravnateljstva in trdi, da ni bilo nobenih zlorab. Poslanec Vujič priznava, da ni bilo zlorab in hvali sebe, da je preprečil zlorabe s tem, da je pravočasno ministra opozoril na to dejstvo.

Predsednik vlade in notranji minister g. dr. Korošec je odgovoril na vprašanje Jove Jovanovića (zemlj.) o občinskih volitvah v Bosni in Hercegovini. Govorec o tem vprašanju pravi, da je postopal popolnoma po zakonu. Dan volitev je že določen. Volitve se bodo skoro vršile. Sprejel je nujnost resolucije, ki so jo predložili zemljoradniki, ni pa sprejel njene vsebine.

Nato je g. predsednik vlade odgovarjal na vprašanje poslanca Vujiča (zemlj.) o zlorabah javnega beležnika Vesele Kumana na dan občinskih volitev in pobijal trditve poslanca Vujiča kot neresnične.

Popoldne ob 4 se je seja nadaljevala. Takoj se je prešlo na dnevni red. Najprej je dobil besedo poročevalec zakonodajnega odbora, poslanec Jugoslov. kluba dr. Jakob Hodžar. Nato je pravosodni minister g. Vujičić izvajal sledeče:

Na dnevnem redu so štirje zakonski predlogi o menicah, o čekih, o državnih pravnih in o odvetnikih. Vsi ti zakoni so se pazljivo proučili v zakonodajnem odboru. S sprejetjem teh zakonov in z že sprejetimi zakoni o sodnikih in o sodiščih bo skupščina napravila velik korak glede izenačenja našega zakonodavstva, katera potreba se je že davno postavila. Kajti s popolnim izenačenjem našega zakonodavstva, ki bo veljalo za vsa država, bodo odpadli vsi očitki o neenakosti in neenakopravnosti in bo zelo vplivalo na ureditev notranjih razmer. V inozemstvu pa bo dvignilo ugled naše države.

Menični zakon so diktirale sledeče potrebe: V naši državi obstoja toliko meničnih zakonov, kolikor imamo pravnih področij, kar je zelo slabo vplivalo in motilo trgovski promet. Nadaljnji razlogi so trgovske zveze z inozemstvom. Odredbe, ki so v teh zakonih, so mednarodne in so se same prilagodile našim razmeram in običajem. Isto velja tudi za čekovni zakon.

smo ponosni in zato bomo poskrbeli, da bo še bolj vidna in da bo na vse zadnje poznal ves slovenski narod le nacionalizem dela. Liberalizem, ki ga zagovarja dr. Žerjav, bo ostal v spominu zgodovine le kot nacionalizem fraze, kot neslovenski, ki je bil slovenskemu narodu le v škodo.

Tudi zakon o državnih pravnih in o sodiščih. Nujno je potrebno, da se tudi ta zakon čimprej uveljavi. Po tem zakonskem načrtu se državna pravdnštva ustanavljajo pri okrajnih sodiščih in pri kasacijskih sodiščih. Pri okrajnih sodiščih pa načrt ne določa te ustanove iz finančnih ozirov. Vendar je pravosodnemu ministru dana možnost, da tudi pri okrajnih sodiščih poveri dolžnost državnega pravnika enemu izmed članov tega sodišča.

Zakon o odvetnikih, ki bo veljal za celo državo, je prav tako nujen in splošno potreben za odvetnike, katero vprašanje mora država urediti z zakonom. Govori o vlogi odvetnikov v javnem življenju, katerih varnost je pomembna v naši državi tembolj, ker je ljudstvo ponekod še nepismeno. Po navadi pade v roke zakonitih pisarjev, vsled česar prebivalstvo trpi veliko škodo. Pravosodni minister prosi skupščino, da sprejme zakone kakor so predloženi.

Nato se je prešlo na glasovanje o meničnem zakonu. Zemljoradniki so podali kratke izjave. Nato je glasovalo za zakon 161 poslanec, proti 5. Zakon je bil sprejet. Nato se je glasovalo o zakonu o čekih. Zakon je bil sprejet, ne da bi se kdo javil k besedi, s 156 glasovi, proti 5. Tudi zakon o državnih pravnih in o odvetnikih je bil sprejet s 156 proti 5 glasovom brez debate. Prav tako zakon o odvetnikih, proti kateremu je govoril Lazič (zemljoradnik).

Nato se je seja prekinila. Nadaljevala se bo jutri. Jutri je interpelacijski dan. Na dnevnem redu je interpelacija črnogorskih poslancev o sklepu zetske oblastne skupščine, da se premoženje bivše črnogorske dinastije odvzame državi in izroči oblasti.

## Zastopstvo Prometne zveze pri dr. Korošcu

r Belgrad, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Danes je prispela v Belgrad deputacija kršćanskih socialnih železničarjev iz Slovenije, ki so organizirani v Prometni zvezi. Oglasili so se v Jugoslovanskem klubu, kjer so predložili svoje predloge in želje. Z našimi poslanci so se posvetovali o najvažnejših zadevah železničarjev v Sloveniji. Deputacija je pod vodstvom posl. Zebota obiskala predsednika vlade g. dr. Korošca. Predložila mu je svojo spomenico ter ga prosila, da jim v najčezjih zadevah gre na roke. Predsednik vlade je deputacijo sprejel zelo prijazno in se podrobno zanimal za predložene predloge.

## Savčič proti Pribičeviću

č Zagreb, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Po konferenci KDK v hrvatskem saboru je predsednik HSS dr. Maček izjavil, da vodi industrija-lec Savčič pogajanja z odločilnimi belgrajskimi činitelji na svojo roko, ne pa na željo ali pristanek KDK. Vsa ta pogajanja pa ne vežejo niti najmanj KDK. Če se ne bi vedelo, da je Savčič dober in dobro misleč človek, bi bilo treba resno razmisliti o njegovi strankarski disciplini.

Dr. Maček je tudi izjavil, da o razgovorih in sklepih v Pragi ne more dati nobene izjave, niti je ne bo mogel dati pozneje, ker je tako sklenilo vodstvo KDK, pa tudi v Pragi so tako sklenili.

Kljub odločni izjavi Mačka in Pribičevića, da dela Savčič na svojo roko, vendar njegove izjave ne zanikava. Splošno je znano, da je Svetislav Popović sotrudnik Savčičev pri teh pogajanjih. Razen Popovića je veliko število SDS poslancev, ki odobravajo Savčičevo akcijo. V slučaju, da bi res prišlo do pozitivnih uspehov v Savčičevih pogajanjih z zastopniki vladnih strank, bi zelo lahko prišlo do razcepa med samostojnimi demokrati, če Pribičević ne bi sprejel ponudene rešitve.

Dobro poučeni krogi zatrjujejo, da odobravajo Savčičevo akcijo Popović, Grisogono, Krizman, Demetrović in še nekateri poslanci, ki se ne strinjajo z delom KDK, posebno ne z delom Pribičevićevim. V resnih krogih SDS so mnenja, da bi Pribičevićeva politika nujno privedla do republikanizma. Tega pa velik del SDS ne želi kljub pritisku zagrebške framacionske lože, ki je v poslednjem času postala nenavadno delavna in si prizadeva, da bi se KDK-stranke postavile na republikansko stališče.

Značilno je, da »Novosti«, ki so se še do nedavna topile navdušenja za monarhizem, v poslednjem času dajejo razumeti, da je edino pravilna orientacija republikanizem. Prav tako je treba zabeležiti, da je v KDK cela stranka, ki je načelno republikanska, to je Hrvatska stranka prava.



## Radičevske grožnje

Š Zagreb, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Pod naslovom »Balkanska pošast« prinaša »Narodni val« članek, kjer na najostrejši in nedostojen način napada Ljubo Davidoviča. Strahovito napada članek Srbe in jih dolži najhujših krivic in zločinov. Za Davidoviča pravi, da se je rodil v krvi in da se na tuji krvi vzdržuje. Dalje pravi, da govori zgodovina Srbije, da so politični umori v Beogradu sistem. Puniša Račić da je streljal na Stjepana Radiča po nalogu »tvrdo grada«. Radi tega si bodo Hrvatje sami poiskali reparacij. Edino reparacijo, katero so Hrvatje zahtevali, je svoboda Hrvatska. Za »tvrdo grad« je prišel čas, da dela pokoro za zločin od 20. junija.

## Radičevci proti škofom

Š Zagreb, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Danes je ing. Košutić napisal v izredni izdaji »Domac« dolg članek, v katerem ostro obsoja delo katoliškega episkopata. HKS in Hrvatskega katoliškega episkopata. HPS in Hrvatskega kase ni sklicala skupna seja vsega episkopata radi tega, ker sta tako hotela dr. Korošec in HPS, ki nista želela, da bi prišlo na konferenco večje število škofov, in da ne bi obsodili dr. Koroščeve politike. Vse delo HPS in njeno izdajalsko politiko vodi tajna organizacija starešinstva, ki je naperjena proti hrvatskemu interesu. Episkopat je 1. 1919 pristal na starešinstvo in svečano izjavil, da bo podpiral starešinska prizadevanja in ustanove. Glavni pomočniki starešinstva so med episkopatom splitski in križevaški škof in papeški nuncij msgr. Hermenegild Pellegrinetti, ki je zagrozil hrvatskim škofom, da jih bo vrgel v samostan, ako ne bodo pokorni.

Nadalje navaja pisavo frančiškanskega lista »Nova Revija«, ki je napisala političen članek ob priliki smrti Stjepana Radiča in ostro napada cerkvene oblasti, kako so mogle dovoliti tako pisavo. Posebno ostro piše o nunciju Pellegrinettiju in pravi, da je on v Zagrebu v škofovskem dvorcu izjavil, da nima hrvatski narod nobenih krepkih politikov. Poleg napadov na Pellegrinettija ne pušča v miru zagrebskega nadškofa. Najuglednejšega škofa sramoti in se mu roga.

Kakor se vidi, pozivajo radičevci hrvatsko ljudstvo, da bojkotira cerkve. Značilno je, da vse te napade, izmišljene in polne mržnje proti duhovništvu, ki ni v KDK, prinaša ves tisk KDK razen »Hrvat«.

V zvezi s temi napadi je pisava zagrebskega časopisa, posebno od »Tipografije«, ki v ogromnih člankih poroča o falzifikatorski aferi, ki pa še ni popolnoma preiskana, da je v njej glavni činitelj neki Marković, ki da je urednik »Orlovske straže« in »Orlovske misli«. Da je zloba tem večja, priobčuje Markovičevo sliko v obleki frančiškana in na ta način vzbuja mržnjo med širokimi sloji ljudstva. Marković je bil v resnici aretirani. Marković pa nima nobene zveze s frančiškanskim redom. Že davno je zapustil ta red, opustil je bogoslovne studije. On ni bil duhovnik, ampak samo pripravnik. Pravtako je podtikanje, da je Marković urednik orlovskega glasila, saj je vendar splošno znano, da je urednik orlovskega listov dr. Ivo Protulipac, odvetnik in predsednik Hrvatskega orlovskega saveza, ki liste tudi podpisuje.

Ti napadi izvirajo odtod, ker so politiki KDK mislili, da bodo škofje odobrili politiko KDK in obsodili HPS. Ko se pa to ni zgodilo, iz maščevanja napadajo vse katoliške ustanove in osebe.

## Naivni nuncijev intervjuar

Svobodomiselni tisk se je te dni na vso moč trudil, kako bi iz škofovske konference v Zagrebu skoval čim več kapitala za desperatno politiko Svetozara Pribičevića. Še preden se je konferenca vršila, je seveda ta žurnalistična vedela natanko povedati, kaj se bo na njej obravnavalo in sklenilo. Sarajevski škof dr. Sarić bo z vso odločnostjo nastopil proti svojim tovarišem, da se bo obsodila politika SLS, oziroma HPS, da bo sploh rezultat konference nad vse senzacionalen in pravi preokret v jugoslovanski politiki. Največ je seveda »jutrovec« zanimalo, kaj bo rekel papežev nuncij Pellegrinetti, pa so enkrat ugibali, da se bo postavil odločno na stran g. Pribičevića, drugi pa so pisali ravno nasprotno, da podpira dr. Korošca in da je prav za prav škandal, da tuj državljani vodi tako važne politične konference v naši državi. Ko pa so gospodje izvedeli, da se konferenca sploh ni bavila z dnevnim politiko, ki sploh ne spada v njen delokrog, oziroma da se papežev nuncij ni zavzel za politiko KDK, so bili hudo razočarani in zdaj svoje čitatelje morijo z raznimi abotnimi izmišljotinami, pa še z nekim intervjuom z nuncijem Pellegrinettijem. Če bi bili »jutrovec« pametni, bi nuncijevega odgovora sploh ne objavili, ker se gospod nuncij očitno norčuje iz svojih naivnih intervjuarjev. Vprašali so ga, če se cerkev vmešuje v politiko, pa jim je seveda povedal, da ne. Potem jim je dal gospod nuncij tozadevno potrebno lekcijo v katoliški dogmatiki. O njihovih političnih senzacijah pa je gospod nuncij duhovito dejal: Svako čudo za tri dana. To velja tudi o politiki KDK. Cerkev pa gleda vse s stališča večnosti. To je vse, kar so gospodje KDK-reporterji od g. nuncija Pellegrinettija izvedeli, bilopa je dovolj in tako krepko, da jim bo sigurno koristilo.

## Amerika časti Zeppelina

Š New York, 17. oktobra. (Tel. »Slov.«) Prva temeljita preiskava »Zeppelina« po prihodu v Ameriko je pokazala, da bodo popravne trajale dalj časa kot se je prvotno računalo, in sicer najbrže tri do pet dni. Obnoviti je treba vse omrežje na krmilu. Motorje pa bodo na novo pregledali monterji, ki jih pošlje njujorško zastopstvo podjetja. Polnitev plinskih tankov se je že začela.

Ameriški predsednik Coolidge bo sprejel dr. Eckenerja v petek.

Tudi New York je izkazal posadki »Zeppelina« razne časti. Včeraj je namestnik župana Mac Kee priredil slavnosten obed, katerega se je poleg zastopnikov vrhovnih oblasti udeležilo okoli 150 oseb iz njujorške družbe. Mac Kee je izjavil, da je polet »Zeppelina« preko oceana mnogo prispeval k temu, da postane prijateljstvo med Ameriko in Nemčijo še pristronejše. Dr. Eckener je odgovoril, da sodelovanje ameriškega in nemškega zrakoplovstva ni samo pospešilo rešitev problema medoceanskega prometa, temveč tudi aktualne probleme med dvema najkulturnejšima narodoma sveta. Komander Rosendal se je zahvalil za gostoljubnost, katere je bil deležen v Nemčiji. Prebivalstvo New Yorka je ponovno prirejalo dr. Eckenerju in moštvo zrakoplova manifestacije. Včeraj je bila posadka »Zeppelina« gost njujorške City. Po kratki predstavi v gledališču Ziegfeld so se po polnoči peljali na Broadway, kjer so se v kapitolskem gledališču prikazovale uspele slike o sprejemu v Lakehurstu. Danes dopoldne je posadka počivala. Nemško-ameriška trgovinska zbornica priredi nocoj enak obed v hotelu »Astoria«. Če bodo popravila gotova v štirih dneh, bo dr. Eckener začetkom prihodnjega tedna napravil poskusno vožnjo in obiskal Pittsburg, Acron, Detroit, morda tudi Chicago in druga velika mesta v srednji severni Ameriki. Ali bo dr. Eckener poskusil vožnjo tudi do Pacifika, še ni gotovo. Dr. Eckener se mora vrniti v Evropo pred koncem meseca oktobra.

## V Pragi nad 50 žrtev

Š Praga, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Med popravljanjem ruševin na Porču so danes izkopali nadaljnje štiri mrtvece. Dela še dolgo niso končana, ker so razkopali še en del drugega kletnega nadstropja ter morajo razkopati še tretji, najnižji del kleti. Razen tega je popolnoma nerazkopen še tudi oni del ruševin, ki leži iz varnostnih vzrokov ob sosednji hiši. Da mora biti pod razvalinami še več mrtvih, dokazuje mrliški smrad, ki prihaja izpod razvalin. Dosedaj so potegnili izpod ruševin 46 mrtvih. Njihovo končno število bo gotovo znašalo več kot 50.

Stavka v Kladnu. Stavka rudarjev v premogovnem revirju v Kladnu traja že drugi teden in zavzema vedno ostrejšo obliko. Bati se je, da bodo začeli rudarji stavkati tudi v revirju Moravske Ostrave. Danes so se vršila v delovnem ministrstvu pogajanja za sporazum, ki pa niso prinesla nobenega uspeha. Jutri se bodo pogajanja nadaljevala. V Moravski Ostravi je vse pripravljeno za stavko.

Dne 28. oktobra se začne najbrže v Berlinu končna pogajanja o dodelitvi svobodnega pristaniškega pasu v Hamburgu za Češkoslovaško. Pogajanja se vršijo že več let in so dovedla v meritornem pogledu do načelnega sporazuma. Bodoča pogajanja bodo trajala približno en teden.

## V Bolgariji teče kri

Sofija, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Kravaj bo med macedonskimi pristaši Protogerova in Mihajlova divja naprej v vsej krvoločnosti. Skoro v vseh krajih je prišlo do spopadov. Zdi se, da se bolgarska vlada nagiblje na stran Mihajlova in je odredila razorožitev Protogerovih čet. Po zadnjih poročilih je tudi voditelj Protogerovih pristašev, Trajkov, mrtev. Džumaja, Petrić ter Čustendil so v rokah pristašev Mihajlova in njegovih prijateljev, ki so dali po prekem sodu umoriti vse, ki so v kaki zvezi s stranko Protogerova. Tudi armada je dobila povelje, da se stavi Mihajlovu na razpolago.

Zbornični predsednik Cankov je prejel od Mihajlova več pisem, da je obsojen na smrt, ker je podpiral pristaše Protogerova. Cankov že več dni ni zapustil svoje hiše, ki je najstrožje zastražena. Obe struji se pripravljata na odločilen spopad.

## Macdonald o Avstriji

Š Berlin, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Macdonald je sprejel zastopnike časopisa, s katerimi se je razgovarjal o priključitvi Avstrije k Nemčiji. Avstrija po njegovem mnenju trenutno ni nikako internacionalno vprašanje. Angleška delavska stranka bo vedno odklanjala direktno vmešavanje v to zadevo in bo tudi proti temu, da bi se vmešavali Francija ali pa Češkoslovaška. Njegova stranka ne zavzema k temu vprašanju nikakega stališča, je pa proti vsaki taki rešitvi Srednje Evrope, ki bi značila nevarnost vojnega spopada.

Ob 13.50 ameriškega časa je angleški kapitan Macdonald od Harbour Grace na Novi Fundlandiji startal za nonstop-polet preko Oceana brez spremstva na letalu tipa Gipsy Moth.

## Kaj pripoveduje Eckener

Dr. Eckener je dal newyorškim listom intervju, v katerem je izjavil: Dr. Eckener upa zagotoviti, da bo mogel v nedeljo ali najpozneje v ponedeljek z zrakoplovom nastopiti pot po Ameriki. Popravilo glavnega krmila bo v soboto gotovo. Okrožni polet v Ameriki bo izvršil čisto na kupčijski podlagi. Nobenega dvoma ni pustil o tem, da bo vsak dolar, ki bi ga mogel zaslužiti z zrakoplovom, tudi hotel zaslužiti. Edina dva potnika, ki bosta na krovu zrakoplova na povratku v Evropo, bosta Henry Ford in neki drugi milijonar, ki je pripravljen dati 14.000.000 dolarjev za načrt zgradbe velike zrakoplovne flote za redno zračno službo med Evropo in Ameriko. Od tega denarja boče dr. Eckener porabiti 8.000.000 dolarjev za štiri velike zrakoplove, ostalih 6.000.000 dolarjev pa za zgradbo velikih pristanišč v bližini Basla, v Ameriki pa v bližini Baltimora ali Washingtona. Okrožni polet v Ameriki, katerega bo izvršil do srednjih ameriških držav, bo trajal dva dni, tako da dr. Eckener upa, da se bo vrnil v Lakehurst sredi prihodnjega tedna, da bo takrat mogel končati priprave za povratek v Evropo, kar se bo izvršilo v zadnjih dneh oktobra. Na vprašanje je dr. Eckener še odgovoril, da smatra okolico Newyorka za popolnoma neprimerno za pristajanje zrakoplovov. Dalje je še izjavil, da zadnji polet ni dal nobenega jamstva za veliko udobnost potnikov ter se tudi ne obeta mnogo od potniške službe. Vendar to njegovemu načrtu ne škoduje, ker odprava pismem za dvojno pošto pristojbino in omejeno število ekspresnih poštinih paketnih pošiljatev lahko prinaša več, kakor prevoz potnikov celo za ceno 3000 dolarjev. Polet »Zeppelina« je pokazal, da je mnogo prepočasen.

## V Poljski delo počiva

Varšava, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Štrajk v Lodzu traja dalje. Delavci so popolnoma trdni, industriji pa trdovratni in nepopustljivi. V okolici Lodza je prišlo do ponovnih spopadov med policijo in stavkajočimi. Policija je zaprla več odborov, ki so čuvarji štrajka. Počiva tudi cestna železnica. Splošni stavki so se pridružili brivci, čevljarji in poštni uradniki ter vrtnarji. Telefonski promet ureja vojaško osebje. V nekih krajih okolice Lodza je delavstvo napadlo industrijske naprave, pa je bilo od policije odbito.

V generalni stavki v Lodzu se opaža gotovo ponehanje napetosti. Splošno se nadejajo, da bo poravnalni poskus ministra za javna dela imel uspeh. Zdi se, da ni več nevarnosti, da bi se stavka razširila na vso Poljsko.

## Smrtna obsodba v Italiji

Š Rim, 17. oktobra. (Tel. »Slov.«) Izjemno sodišče za varstvo države je v Lucci izdalo razsodbo proti dvema komunistoma. Komunisti Bellamaggiore, ki je umoril dva fašista, je bil obsojen na smrt, komunist Adoni, ki je prvemu pomagal do orožja, pa je bil obsojen na 18 let ječe.

Današnja obsodba izjemnega sodišča za varstvo države je prva uporaba zakona v varstvo države. Edino pravno sredstvo na smrt obsojenega komunistu je prošnja za pomilostitev na vladarja, katero je vložil obsojenec po svojem zastopniku. Vsi italijanski listi so prepričani, da je bila smrtna obsodba potrebna in ne verujejo, da bo kralj obsojenca pomilostil. Če obsodba obvelja, bo obsojenec 24 ur potem usmrčen, in sicer nejavno.

## Parlament naj odloči

Š Pariz, 17. oktobra. (Tel. »Slov.«) Sklep včerajšnjega ministrskega sveta, da se čl. 70 in 71 finančnega zakona predložita parlamentu, da pa se parlamentu prepusti popolna svoboda o tem, da ju spremeni ali sprejme, ocenjujejo levičarski listi kot tih pogreb tozadevnega sunka proti lajški zakonodaji. Govori se, da bo Poincaré zahteval, da se oba člena zopet vrneita finančni komisiji.

## Poljsko-francoska pogajanja

Š Pariz, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Poljski poslanik je odpotoval v Varšavo, da dobi instrukcije za trgovinska pogajanja s Francijo, ki se imajo začeti v prvi polovici meseca novembra. Poljska želi pri tem doseči predvsem enako postopanje, kakor z Nemčijo, z ozirom na koristi, ki jih ima Nemčija iz nemško-francoske trgovinske pogodbe iz avgusta 1927.

## Vatikan se pogaja s Kitajsko

Š Peking, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Apostolski delegat Constantini se je začel v imenu sv. Stolice pogajati z novo nankinško vlado, da se odnošaji med sv. Stolicco in Kitajsko na novo uredijo. Nankinška vlada se je izjavila pripravljeno, da ne dela katoliškim misijonom nikakih težav.

## Dolar gre v Rusi o

Š Pariz, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Newyork Herald«, je ameriški državni departement prvič odobril pogodbo neke industrijske družbe s sovjetsko vlado. Gre tu za General Electric Company, kateri je sovjetska Rusija izjavila, da je pripravljena k pogajanjem, vrniti jej eventuelno imetje, ki ga je zaplenila. Razen tega bo ta družba dobavila Rusiji električne aparate in stroje za 15 milijonov dolarjev.

V tukajšnjih gospodarskih krogih se pripisuje poseben pomen sklepu pogodbe med državno trgovsko družbo in med International Electric Company, ker se je pri tem prvič dovolil kredit za pet let za velike kupčije.

## Kar Franciji - to Italiji

Š Milan, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Politični ravnatelj lista »Popolo d'Italia« poslanec Polverelli ostro polemizira proti francoski tezi, ki odklanja enakost malih križark v Italiji in Franciji. Polverelli trdi, da mora imeti Italija enako močno brodogradnjo, kakor Francija, ker je zaprta v Sredozemskem morju, ker ima tudi kolonije zunaj Sredozemskega morja in ker mora varovati interese deset milijonov Italijanov, ki so raztreseni po vsem svetu. Tudi mora varovati mnogo večjo trgovsko mornarico kakor Francija.

## Bethlen sebe dementira

Š Budimpešta, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Na seji zunanjega odbora madjarske magnatske zbornice so danes interpellirali ministrskega predsednika Bethlena, ali je s svojo izjavo, ki jo je podal na zapadnem Madjarskem, da naj se madjarska ustava reformira prav do kraljevega prestola, hotel napovedati resne korake v interesu rešitve kraljevega vprašanja. Ministrski predsednik je to vprašanje zanikal in rekel, da je govoril čisto teoretično in da mu ni bilo niti daleč na umu, da bi načel vprašanje madjarskega kralja.

## Avstrijske železnice se podraže

Š Dunaj, 17. oktobra. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča neki večerni list, nameravajo avstrijske zvezne železnice zvišati osebne tarife za okoli 14%, tarife za blago pa za 10%. Letni promet se ima od 600 milijonov zvišati za 50 milijonov šilingov. Olajšave za tranzitni promet pa ne bodo samo ostale v veljavi, temveč se bodo še razširile.

## Drobne vesti

## Preko Kanala z letali

Š Pariz, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Med Francijo in Anglijo se bo preko Rokavskega preliva uredila redna zračna vožnja potnikov. Neke francoske družbe je pripravila več manjših letal s štirimi sedeži na obeh obalah, ki bodo potnikom na razpolago ponoči in podnevi. Pristojbina znaša dva in pol funta šterlingov za osebo.

Painleve na Dunaju. Vojni minister Painleve je odpotoval danes zvečer iz Pariza na Dunaj, kjer bo imel predavanje o temi »Znanost in sporazum med narodi«.

Rojalisti prisegajo na republiko. Na današnji otvoritveni seji grške narodne skupščine so tudi rojalistični poslanci prisegli na ustavo, ne da bi ponovili svoje pridržke glede vladne oblike.

Pisateljica Sudermanna zadela kap. Kako! doznava vaš dopisnik, je Hermana Sudermann pred 14 dnevi zadela kap. Sudermann leži v nekem sanatoriju v Fürstenbergu, ne da bi se njegovo zdravstveno stanje kaj zboljšalo.

Sviciarski zvezni svet je sklenil, da ustanovi poseben svet, ki bo študiral organizacijo, kako naj se civilno prebivalstvo varuje pred kemično vojno. Del članov sveta bo odposlala organizacija Rdečega križa, ostale pa bo volil zvezni svet.

Prvi sneg v Južni Italiji. Iz Apeninov in Umbrije se poroča, da je tam zapadel prvi sneg. V južni Tirolski je nenadni mraz zelo škodoval žetvi. Oškodovana je tudi žetev tobaka.

## HMELJ

Nürnberg, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Danes ni bilo na trg pripeljanega nobenega blaga. Ravnotako ni bilo nobenega prometa z blagom.

## KOVINE

Š London, 17. okt. (Tel. »Slov.«) Baker: per kasa nizprem., tri mesece 65.375, Elektro: 71.25, Best Selected 68. Strong 96. Cin: per kasa 220.875, tri mesece 218.125. Svinec: bližnji 98, tuji 21.875. Cink: bližnji 24.125, tuji 24.3125. Aluminij: tuzemski 95, inozemski 100. Antimon reg.: 59.5. Bela pločevina 18.375. Živo srebro 23. Nikel: tuzemski 175, inozemski 175. Platina: surova 15.875, odelana 17. Srebro 26.6875. Zlato 84.115.

Dunajska vremenska napoved. Vzhodni rob Alp: Večidel jasno, ponoči slano. — Severne Alpe: Večidel jasno, nekoliko višja temperatura. — Južne Alpe: Jasno, ponoči slano.

Novosadska vremenska napoved. Tiho, večji del vedro. Brez dežja. Hladno v vseh pokrajinah. Slab mraz na severovzhodu države.